

Saksprotokoll

Utvalg: Formannskapet
Møtedato: 07.01.2014
Sak: 272/13

Tittel: **Saksprotokoll: Høring - endringer i alkoholloven og alkoholforskriften - herunder normerte regler for inndragning av bevilling og økte krav til kontroll med bevillinger**

Resultat: Behandlet
Arkivsak: 13/43688

VEDTAK:

- 1.1 Trondheim kommune støtter innføringen av normerte bestemmelser for prikktildeling ved overtredelser av alkohollovens bestemmelser, da det vil bidra til likebehandling på tvers av kommunegrensene og rettferdige konkurranseforhold. Endringen vil ikke medføre at avdekkede overtredelser i Trondheim kommune vil behandles annerledes enn etter gjeldende praksis. I Trondheim kommune er det en konsekvent reaksjon at en bevilling inndras dersom det er tilstrekkelig bevist at de grove bruddene har funnet sted. Endringen av inndragningshjemmelen fra en «kan» bestemmelse til en «skal» bestemmelse, er etter Trondheim kommunes vurdering en nyttig tydeliggjøring av kommunenes forpliktelse til å sanksjonere i tråd med prikktildelingssystemet.

Trondheim kommune har svært gode erfaringer med håndhevingen av et prikkssystem. Det letter saksbehandlingen og sikrer at det blir sanksjonert også mot mindre overtredelser av alkoholloven. Tilbakemeldinger fra bransjen tilsier også at de erfarer en større grad av forutberegnelighet og at systemet er enkelt å forholde seg til.

- 1.2 Trondheim kommune ser svært alvorlig på både narkotikaomsetning og diskriminering ved skjenkestedene, og anbefaler at slike forhold fremkommer uttrykkelig i ny forskrift om prikktildeling. Av praktiske årsaker er det ønskelig å kunne forholde seg til ett regelverk for inndragning, og da særlig av hensyn bevillingshaverne. Det er Trondheim kommunes vurdering at narkotikaomsetning og diskriminering er mer sammenlignbare med de øvrige bruddene som avdekkes av kontrollørene, enn for eksempel krav til å opprettholde uklanderlig vandel. I tillegg vil det gi en viktig signaleffekt ovenfor bevillingshaverne at forholdene fremkommer uttrykkelig av forskriften.

I gjeldende prikktildeingsystem for Trondheim kommune er diskriminering kategorisert som et «svært alvorlig brudd, 8. prikker» som medfører tildeling av åtte prikker og en inndragningsperiode på fire uker ved første gangs overtredelse. Det er ikke avdekket diskriminering hos bevilingshaverne i Trondheim kommune, men man har erfart en økende interesse for temaet gjennom spørsmål fra drivere og ansatte etter at forholdet ble inntatt i retningslinjene. Det er Trondheim kommunes vurdering at gjentatt narkotikaomsetning og diskriminering ved et skjenkested bør tilsi en tildeling av åtte prikker. Overtredelsene likestilles dermed med de groveste overtredelsene av alkoholloven.

- 1.3 Selve prikkbelastningssystemet er utformet på samme måte som dagens retningslinjer for prikktildeing i Trondheim kommune. Endringen innebærer at opptjeningsperioden blir utvidet fra ett til tre år. Trondheim kommune har svært gode erfaringer med håndhevingen av systemet siden det ble innført 1. januar 2013, og har mottatt tilbakemeldinger fra bransjen om at også de er fornøyde med systemet og den forutberegnelighet dette gir dem. Erfaringen viser at antall prikktildeinger var høy med en gang det ble innført, men at dette har avtatt i løpet av året. Prikker er hovedsakelig tildelt på grunn av mangelfulle internkontrollsystem og alkoholreklamer, men det er også tildelt prikker på grunn av at åpenbart påvirkede har oppholdt seg på skjenkesteder, brudd på skjenkearealet og for at skjenkesteder har benyttet seg av ordensvakter uten godkjent ordensvaktbevis, med mer. Det er vedtatt tildeling av åtte prikker, og dermed en inndragningsperiode på tre -3- uker, til to bevilingshavere på grunn av overskjenking.

Til tross for at opptjeningstiden utvides til tre år, vil det foreslåtte reaksjonsnivået innebære en vesentlig oppmykning i forhold til dagens reaksjonsnivå i Trondheim kommune og derfor ikke være i tråd med uttalt formål om å øke antall inndragninger. Etter gjeldende retningslinjer i Trondheim kommune medfører et tilfelle av skjenking til åpenbart påvirket person inndragning av skjenkebevillingen i minimum tre uker. Ved å tildele fire prikker for et tilfelle med overskjenking, tillates det at det overskjenkes to ganger før bevillingen mistes i en uke. Etter et par år med vesentlig økning i antall inndragninger, ser vi nå en positiv trend og har kun avdekket to tilfeller av overskjenking i 2013, jfr. ovenfor. Trondheim kommune ser at dette kan ha forskjellige årsaker, herunder utstrakt kursing av bransjen gjennom Ansvarlig vertskap og god dialog mellom kommune, politi og bransje, men den tydelige tilbakemeldingen fra bransjen er at de har blitt «strengere». Bransjen melder at de er tryggere i sine beslutninger som en følge av kursingen, og at de er «redde» for bevillingen sin siden det har vært såpass mange saker om inndragning av skjenkebevillinger i 2011 og 2012. Det skal nevnes at antall kontroller og kontrollmetoden har vært uendret i denne perioden.

Trondheim kommune er kritisk til at man skal «myke opp» en praksis som har festet seg og som synes å virke i tråd med alkohollovens formål, og som dessuten innebærer at man både reagerer på og forebygger overskjenking. Det er

Trondheim kommunes vurdering at oppmykningen er så stor at den vil kunne medføre en negativ holdningsendring blant bevillingshaverne. Trondheim kommune ber departementet om å vurdere å innføre minimum inndragningsperiode på to uker, og dessuten om det bør tildeles åtte prikker for overskjenking slik at det reageres med inndragning ved første gangs overtredelse. For det tilfelle departementet frykter at kommunene ikke vil vedta inndragninger på grunn av inndragningsperiodens lengde, kan dette eventuelt kompenseres på ved å la kommunene ta en selvstendig vurdering av om vedtak om inndragning skal gis oppsettende virkning eller ikke. Trondheim kommune vil kommentere forslagene til normerte saksbehandlingsregler nedenfor.

- 2.1 I Trondheim kommune utføres kontroll med utøvelsen av skjenkebevillinger alltid av minimum to kontrollører. Kontroll med utøvelsen av salgsbevillingene utføres imidlertid av én kontrollør. Bakgrunnen for dette er en totalvurdering av ressursbruk og kompleksitet. Trondheim kommune erkjenner at det under salgskontroll avdekkes få brudd på alkoholloven, og det har ikke blitt avdekket salg av alkoholholdig drikk til mindreårige. Det presiseres at det inntil nylig ble benyttet to kontrollører også under salgskontrollene uten at det da ble avdekket salg til mindreårige.

På bakgrunn av at Juventes undersøkelser har avdekket at det forekommer salg til mindreårige, og at det blant annet i Oslo kommune avdekkes salg til mindreårige, er det nærliggende å tro at dette også forekommer i Trondheim kommune og man bør derfor se nærmere på rutinene rundt salgskontroll.

Trondheim kommune ser at bruk av to kontrollører kan gi en økt trygghetsfølelse for kontrollørene når det er avdekket brudd og det skal utarbeides rapport. Trondheim kommune tror imidlertid ikke at dette vil medføre at det avdekkes flere overtredelser. Når det gjelder brudd på salgstiden og salg til mindreårige er dette overtredelser som ganske lett lar seg dokumentere av tidspunktet for innslag på kassaapparat og fremvisning av legitimasjon. Avdekking av slike brudd krever derfor ikke like stor grad av vurderinger og beskrivelser som når det for eksempel avdekkes overskjenking på et utested. På bakgrunn av dette er det Trondheim kommune sin vurdering at de økte gebyrinntektene burde brukes på kompetanseheving, herunder utveksling av erfaringer mellom kommunene, i stedet for økte lønnsutgifter til bruk av flere kontrollører.

- 2.2 I Trondheim kommune får kontrollørene utlevert lister over salgs- og skjenkesteder som de forplikter seg til å kontrollere innen en periode på fire måneder. Kontrollørene bestemmer i utgangspunktet selv når de kontrollerer stedene, men får instruks om å legge kontrollene til tidspunkt hvor stedene er mest besøkt. Dersom administrasjonen får kunnskap om spesielle arrangementer og lignende bes kontrollørene om å kontrollere stedet da. Både kontrolltidspunkt og tidsbruk kontrolleres av administrasjonen ved mottak av befaringsrapporter og timelister. Trondheim kommune har gode erfaringer med denne formen for utførelse av kontroll da det ikke er forutberegnelig når kontrollørene kommer. Siden flere av skjenkestedene er oppført på flere kontrollister, vet ikke driverne

når de blir kontrollert og heller ikke om det kommer flere på samme kveld. Ved å kontrollere samme sted på forskjellige ukedager og på forskjellige tider, vil driverne ikke kunne «ta seg sammen» når det er risiko for kontroll. Det er avdekket overskjenking både om ettermiddagen og på ukedager, selv om inntrykket riktignok er at dette hovedsakelig er et problem sent i helgene.

På bakgrunn av dette er Trondheim kommune kritiske til å innføre særskilte krav til tidspunkt for gjennomføring av kontroll.

- 3.1 I Trondheim kommune avlegges det årlig ca. 500 kunnskapsprøver. Prøvene gjennomføres ved at det skrives ut en individuell prøve for hver prøvetaker. Det avholdes månedlige prøver, hvor i overkant av førti prøvetakere tar prøven. Begrunnelsen for denne gjennomføringsmetoden er mangel på kommunale fasiliteter hvor flere prøvetakere kan avlegge prøven samtidig. Trondheim kommune har svært gode erfaringer med denne gjennomføringsmåten.

Det er Trondheim kommunes vurdering at det foreslåtte forskriftskravet om elektronisk avlegging av kunnskapsprøven vil medføre uforholdsmessige kostnader, enten i form av at det må opprettes et egnet lokale for avlegging eller i form av betydelig tidsbruk ved å la potensielle prøvetakere avlegge prøven enkeltvis eller i et mindre antall. I sistnevnte tilfelle vil en saksbehandler måtte sitte sammen med prøvetaker, og siden man i Trondheim kommune er totalt tre saksbehandlere på fagområdet vil dette medføre behov for nyansettelser.

Trondheim kommune ber departementet vurdere alternative metoder for å få de kommunene som i dag kopierer opp, eller på annen måte utfører prøvene i strid med forskriften, til å utføre disse riktig.

- 4.1 Trondheim kommune ser at et søknadsgebyr trolig kan forhindre søknader som er sendes inn uten reell gjennomtenkning vedrørende gjennomførbarheten av etableringen. Departementet bes presisere på hvilket tidspunkt i saksbehandlingen søknadsgebyret skal betales da det trolig vil være utfordrende å kreve gebyret etter at det eventuelt er vedtatt et avslag. Ut over dette har ikke Trondheim kommune noen kommentarer til forslaget om å skille ut søknadsgebyret fra omsetningsgebyret, eller om det foreslåtte forholdet mellom søknad- og omsetningsgebyr.

Hva gjelder om gebyrene ligger på korrekt nivå skal Trondheim kommune i all hovedsak bare påpeke at dagens nivå ikke i god nok grad dekker administrasjonen med saksbehandling og kontroll av bevilningene. Trondheim kommune er ikke enige i departementets uttalelse om at inndragningssakene vil bli mer standardiserte etter innføringen av et prikkssystem, og at dette vil redusere utgiftene. Det er Trondheim sitt syn at vurderingene som ligger til grunn for en inndragningssak som følge av for eksempel overskjenking vil være, og bør være, like omfattende som tidligere. Erfaringen tilsier at alle inndragningssaker er forskjellige, og til tross for at selve vedtaket kan utformes etter en standard, så er det ikke selve skrivingen som er tidkrevende i en

inndragningssak. Vurderingen av, og dialogen om, faktum forenkles ikke av sjablonmessige sanksjoner.

Avslutningsvis vil Trondheim kommune påpeke at innføringen av et saksbehandlingsgebyr vil medføre et ikke ubetydelig merarbeid i forbindelse med fakturering og innkreving av dette, og da i særlig stor grad i forbindelse med fornyelsen hvert fjerde år.

Behandling:

Votering:

Innstillinga ble enstemmig vedtatt

Elektronisk dokumentert godkjenning uten underskrift